

Srbija trenutno ima oko 400 MW instaliranih kapaciteta na vetar, nakon što je krajem septembra pušten u rad vetropark Košava, snage 69 MW. Ovo je treći i najveći vetropark kompanije Fintel Energy, a vrednost investicije je 118 miliona evra. Kompanija je takođe vlasnik vetroparka Kula, 9,9 MW, koji je ujedno i prvi u zemlji, i La Pikolina, 6,6 MW.

Pored toga, Fintel ima još nekoliko projekata koji su u različitim fazama razvoja.

Najznačajniji je Maestrone Ring, koji će sa kapacitetom od 600 MW biti najveći vetropark u Evropi.

Srbija je, prema rečima ministra energetike Aleksandra Antića, sa 370 MW kapaciteta vetra stavljenih na mrežu u 2018. i 2019. godini, apsolutni broj jedan u regionu.

To takođe znači da se približavamo cilju od 500 MW energije vetra koja će biti subvencionisana, tokom garantovanog perioda od 12 godina.

Pored MK Fintel Wind, na srpskom tržištu energije vetra prisutne su belgijska kompanija Elicio (Malibunar, 8 MW i Alibunar, 42 MW) i izraelski Enlight Renewable Energy (vlasnik za sada najveće vetroelektrane u Srbiji, Kovačica, 104,5 MW). Takođe, kompanija Tesla Wind, zajedničko ulaganje Masdara iz Abu Dabija, finskog Taaleri Energai i nemačkog DEG-a, gradi vetropark Čibuk, gradi vetropark snage 158 MW, koji bi trebao biti pušten u rad do kraja godine.

MET Renewables i NIS, u većinskom vlasništvu ruskog Gazproma, započeli su zajednički rad na projektu vetroparka Plandište, 102 MW, koji bi trebao biti pušten u rad do 2021. godine. Elektroprivreda Srbijerealizuje projekat vetroparka u Kostolcu, kapaciteta 66 MW.

Ko plaća kilovate iz vetra

Subvenciju za proizvodnju električne energije u vetroelektranama, kao i u drugim elektranama na obnovljive izvore, obezbeđene su sticanjem statusa povlašćenog proizvođača.

Podsticaji proizvođačima obnovljive energije isplaćuju su u vidu fid-in tarifa, odnosno garantovanih otkupnih cena.

Ove premije subvencionišu svi potrošači električne energije, putem mesečnih računa. To znači da novac za otkup električne energije od ovih proizvođača obezbeđuju krajnji kupci, plaćanjem naknade koja se posebno iskazuje i plaća uz mesečni račun za električnu energiju. Nivo naknade utvrđuje se na osnovu Uredbe Vlade na godišnjem nivou.

Ova naknada u 2019. godini ostala je na istom nivou kao i prethodnih godina i iznosi 0,093 dinara po utrošenom kilovat-času.

Fid-in tarifa za energiju vetra iznosi 9,2 evroceni po proizvedenom kilovat-času. To znači da je garantovana otkupna cena jednog megavat-časa od 92 evra, tokom perioda od 12 godina, dvostruko viša od cene po kojoj EPS inače nabavlja električnu energiju.

Kvota od 500 MW za dobijanje podsticaja do 2020. godine za vetroelektrane rezervisana je već početkom 2016. godine, tako da od tada nema novih projekata.

Ukupni podsticaji za obnovljivu energiju u 2018. godini iznosili su 52,7 miliona evra, od čega su najveći procenat dobile hidroelektrane, čak 47,4%, na drugom mestu je solarna energija, sa 30,2%, dok energija vetra ima udeo od 18,1%. Na četvrtom mestu je biogas, sa 4,3%.

Dakle, podsticaji za vetroelektrane u prošloj godini dostigli su 9,54 miliona evra.

Dobra prilika za investitore

Prema finasijskom izveštaju za 2018. godinu kompanije Fintel Energija, u čijem sastavu posluju MK Fintel Wind, vlasnik vetroparka Košava 1, i MK Fintel Wind Holding, vlasnik vetropakova Kula i La Pikolina, ukupni prihodi kompanije iznosili su 450,3 miliona dinara (3,82 miliona evra), dok je neto dobit 75 miliona dinara (640.000 evra).

Treba imati u vidu da su ovi rezultati ostvareni pre puštanja u rad, krajem prošlog meseca, trenutno najvećeg vetroparka u vlasništvu grupacije, Košava, sa višestrukim većim kapacitetom od prva dva vetroparka zajedno, 69 MW naspram 9,9 MW i 6,6 MW, i da je otkup proizvedene električne po preferencijalnoj ceni garantovan tokom perioda od 12 godina.

Ako se uzme u obzir da je vrednost ulaganja u vetroparkove Kula i La Pikolina, 15 i 10 miliona evra, i da kompanija trenutno realizuje veći broj projekata (među kojima je najnapredniji Košava 2, snage 54 MW), kao i da će se profit kompanije višestruko uvećati nakon početka prodaje električne energije iz vetroparka Košava 1, jasno je da investitor može ostvariti višemilionske profite na godišnjoj osnovi.

Ukupna vrednost investicija kompanije u tri vetroparka iznosi 143 miliona evra.

Aukcije za energiju vetra

U sektoru obnovljive energije uskoro bi trebalo doći do ključnih promena, koje su već jednom odložene. Naime, važenje stare uredbe o podsticajima produženo je do kraja 2019. godine, a sledeći korak trebao bi biti prelazak sa zastarelog fid-in modela premija na model sa aukcijama, što znači da će dozvolu za gradnju dobiti investitor koji ponudi najnižu cenu.

Iako je prethodno bilo najavljeno da će se prve aukcije za prodaju energije vetra održati u drugoj polovini 2019. godine, sasvim je izvesno da se to neće dogoditi, s obzirom da nije usvojena prateća regulativa. Takođe, cena energija vetra je veoma visoka, dok građani u Srbiju plaćaju električnu energiju po cenama koje su najniže u Evropi, te samim tim ona nije konkurentna.